

Pomnik lwa. Osobliwy zabytek

11 kwietnia 2020

Bez wątpienia jest to jeden z najbardziej osobliwych zabytków w naszym kraju!

W ścianę frontową Wieży Ziębickiej w Nysie został swego czasu wmurowany kamienny posąg przedstawiający leżącego lwa. Ma on otwarte oczy, a w nich kryje się pewien sekret. W 1488 roku doszło do poważnego sporu między mieszkańcami Nysy i pobliskich Ziębic, który z czasem przerodził się w konflikt zbrojny. Mieszczanie nyscy najechali na Ziębice i je zdobyli. Wynieśli stamtąd łupy, a jako trofeum zabrali kamiennego lwa. Od tego czasu posąg ten znajduje się w Nysie. Trudno powiedzieć, jakie mógł on mieć znaczenie, zanim został sprowadzony do Nysy. W każdym razie, jeżeli ta rzeźba rzeczywiście pochodzi z XV wieku, to jej powstanie mogło być zainspirowane średniowieczną symboliką lwa w sztuce.

Wizerunki lwów w rzeźbie i malarstwie sięgają czasów starożytnych, a w chrześcijańskiej symbolice mają poważne znaczenie wywodzące się z Biblii i dotyczące idei Mesjasza

jako lwa z rodu Judy: „Nie płacz, oto zwyciężył lew z pokolenia Judy” (Ap 5, 5). Jego wizerunek związany też jest z różnymi treściami chrystologicznymi i eschatologicznymi. Z symboliką lwa utożsamiano Chrystusa i zmartwychwstanie. Dlatego też w rzeźbie nagrobnej spotykamy wizerunki lwów towarzyszące przedstawieniom postaci zmarłych (np. pomnik nagrobny biskupa Baltazara Promnity w kościele pw. św. Jakuba w Nysie). Z wizerunkiem tego zwierzęcia utożsamiano szatana, wedle biblijnych słów: „Bądźcie trzeźwi, czuwajcie! Przeciwnik wasz, diabeł, chodzi wokoło jak lew ryczący, szukając kogo by pochłonać” (1 P 5, 8). Zresztą lew, jak mało które zwierzę, ma bogatą symbolikę, np. jest symbolem ewangelisty Marka, biblijnego Samsona i Daniela, a także tronu Salomona. Był on atrybutem w przedstawieniach świętych, np. św. Hieronima czy św. Wita. Także w niektórych przedstawieniach Maryi na tronie towarzyszył lew. Wizerunki lwa oraz jego znaczenie upowszechniano w średniowieczu w różnych traktatach, tzw. bestiariuszach. Lew, ze względu na przypisywanie mu cechy stałego czuwania (mówiono, że nigdy nie zamyka oczu), stał się symbolem sprawiedliwości, prawa i władzy. Dlatego jego wizerunki spotykamy w bramach miejskich – jako znak czuwania władzy.

Nyski lew pierwotnie też zdobił bramę miejską. Umieszczony był bowiem w Bramie Ziębickiej, którą rozebrano w 1876 roku. Zapewne fakt, że zdobił to miejsce, sugeruje jego symbolikę czuwania, a miały to podkreślać jego otwarte oczy, które oznaczały czuwanie władzy nad każdym, kto przekracza bramę miejską. Po zburzeniu Bramy Ziębickiej przeniesiono lwa do miejskiego parku, a dopiero w 1920 roku władze miasta zdecydowały się na umieszczenie go w pobliżu dawnego miejsca. Wmurowano go w ścianę Wieży Ziębickiej. W tym celu wykuto specjalną niszę.

W rzeczywistości trudno dokładnie wyjaśnić pochodzenie tej rzeźby, być może jest to naprawdę dzieło średniowiecznej sztuki rzeźbiarskiej (choćby cechy stylistyczne rzeźby

sugerują, że mogła ona powstać w epoce nowożytnej i nie jest wykluczone, że pochodzi nawet z połowy XVI wieku) i może jest prawdą historia o pochodzeniu jej z Ziębic. Można też przypuszczać, że fakt umiejscowienia jej w Bramie, a później w Wieży Ziębickiej spowodował skojarzenia z napadem mieszkańców Nysy na Ziębice i sprowadzeniem stamtąd łupów, wśród których mogła znajdować się ta rzeźba.

Autorstwo tekstu i zdjęcia: [Marek Sikorski](#)

Z książki pt. „Nysa. Osobliwości i zabytki”

Źródło: WolneMedia.net